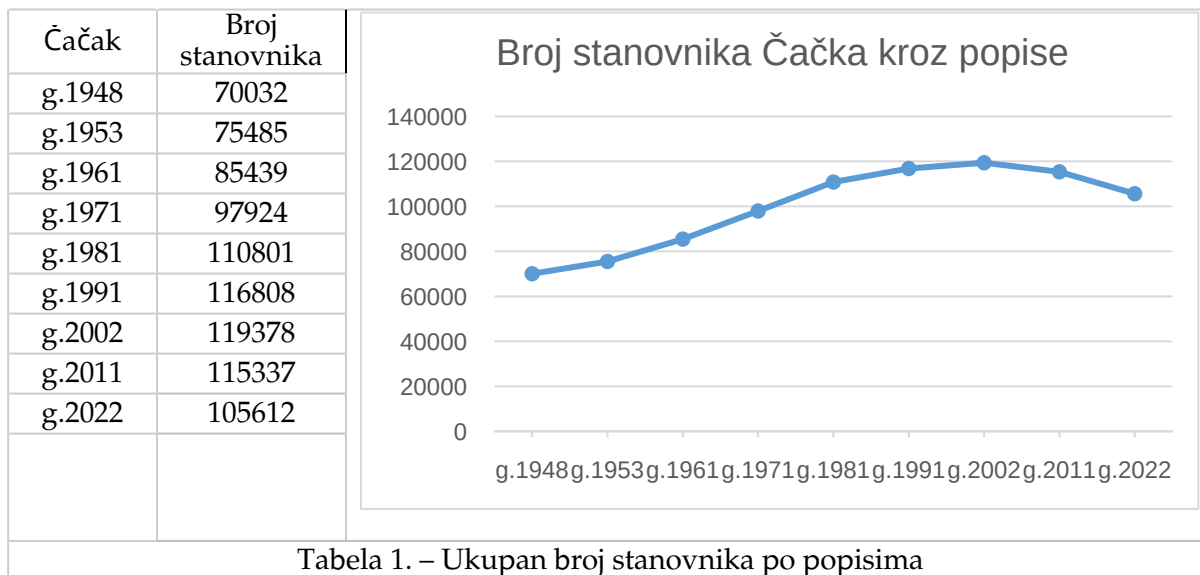

Demografski trendovi i struktura stanovništva Čačka kroz različite popisne godine

Originalni podaci:

Komentar demografskih trendova i strukture stanovništva se bazira na originalnim podacima preuzetim iz baze Republičkog zavoda za statistiku. Podaci se odnose na ukupan broj stanovnika i na starosnu strukturu stanovnika zabeleženu u popisima za koje su podaci dostupni:

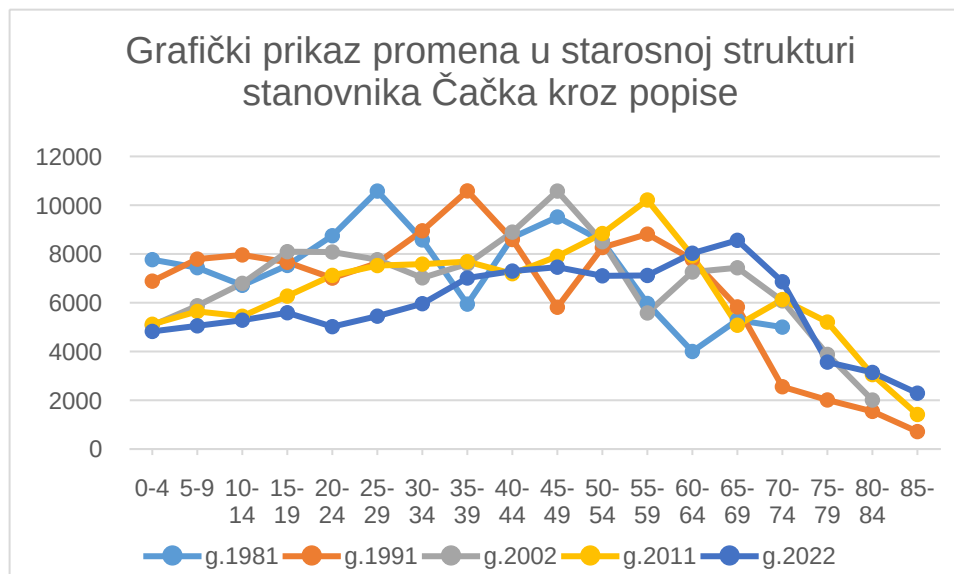

Drugi set podataka koji se koristi su podaci o starosnoj strukturi stanovnika po popisima:

Čačak	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-	ukupno
g.1948																			70032
g.1953																			75485
g.1961																			85439
g.1971																			97924
g.1981	7766	7437	6714	7529	8747	10579	8575	5943	8673	9515	8521	5969	4000	5289	5000				110801
g.1991	6885	7789	7960	7659	7010	7626	8949	10585	8593	5815	8264	8813	7776	5828	2554	2012	1544	714	116808
g.2002	5069	5876	6794	8093	8079	7765	7020	7592	8896	10579	8501	5580	7259	7433	6076	3880	2009		119378
g.2011	5117	5643	5445	6272	7121	7524	7583	7685	7190	7901	8837	10213	7925	5077	6129	5207	3051	1417	115337
g.2022	4823	5052	5284	5589	5018	5449	5960	7014	7298	7458	7103	7118	8030	8560	6860	3565	3141	2290	105612

Tabela 2. – Starosna struktura stanovnika zabeležena u popisima

Na osnovu ove tabele može se kreirati grafik koji pokazuje kretanje pojedinih starosnih grupa kroz popise za koje postoje javno dostupni podaci:

Podaci za Čačak ukazuju na stabilan rast broja stanovnika tokom većeg dela 20. veka, nakon čega dolazi do stagnacije i postepenog pada populacije u poslednjih nekoliko decenija. Promene u starosnoj strukturi odražavaju uobičajene demografske trendove u Srbiji, poput smanjenja nataliteta, migracija i starenja populacije.

1. Ukupan broj stanovnika kroz vreme:

- **Rast do 1991. godine:**
- Populacija raste sa 70.032 (1948) na **116.808 (1991)**. Ovo je rezultat povoljnog prirodnog priraštaja i ekonomskog razvoja.
- **Stagnacija i pad nakon 1991. godine:**
- Popis iz 2002. beleži blagi porast na **119.378 stanovnika**, dok naredni popisi pokazuju postepen pad:
- 2011: **115.337 stanovnika**.
- 2022: **105.612 stanovnika**.
- Ukupni pad između 2002. i 2022. iznosi oko **11,5%**.

2. Starosna struktura:

a) Deca i mladi (0–19 godina):

- **Stalni pad:**
- Broj dece i mladih u svim starosnim grupama opada. Na primer:
- Grupa 0–4 godine: 7.766 (1981) → 4.823 (2022).
- Ukupno mladi od 20 godina:
- 1981: oko 29.446 (26,5% populacije).
- 2022: oko 15.748 (14,9% populacije).
- Ovo ukazuje na smanjenje nataliteta i sve manji prirodni priraštaj.

b) Radno sposobno stanovništvo (20–59 godina):

- **Blagi pad sa starenjem:**
- Broj radno sposobnog stanovništva ostaje relativno stabilan, ali starosna struktura unutar ove grupe se pomera ka starijim generacijama.
- Na primer:
- 1981: oko 55.600 (50% populacije).
- 2022: oko 51.000 (48% populacije).

c) Starije stanovništvo (60+ godina):

- **Značajan rast:**
- Broj stanovnika starijih od 60 godina beleži konstantan rast, što ukazuje na proces starenja populacije.
- Na primer:
- 1981: oko 10.289 (9,3% populacije).
- 2022: oko 38.864 (36,8% populacije).

3. Ključni demografski trendovi:

a) Smanjenje nataliteta:

- Broj dece u mlađim starosnim grupama (0–4, 5–9, 10–14 godina) beleži konstantan pad. Ovo je rezultat promena u društvenim i ekonomskim uslovima, kao i urbanizacije.

b) Migracije:

- Kao i druge opštine u Srbiji, Čačak beleži odlazak mladih i radno sposobnih ka većim urbanim centrima i inostranstvu, što dodatno smanjuje prirodni priraštaj.

c) Starenje populacije:

- Udeo starijih od 60 godina raste, dok mlađe generacije čine sve manji deo populacije. Ovo ima ozbiljne posledice po zdravstvene i socijalne sisteme.

4. Predikcije za 2031. i 2041. godinu:

Ako se trenutni trendovi nastave, očekuje se dalji pad broja stanovnika, uz promene u starosnoj strukturi:

a) Ukupan broj stanovnika:

- **2031. godina:**
- Broj stanovnika mogao bi pasti na **97.000–100.000**.
- **2041. godina:**
- Dalji pad na **89.000–92.000**.

b) Starosna struktura:

- **Deca i mladi (0–19 godina):**
- Njihov udeo će pasti na oko 13–14% populacije.
- **Starije stanovništvo (60+ godina):**
- Njihov udeo će porasti na 40% ukupne populacije.

5. Zaključak:

Demografski izazovi:

- Čačak se suočava sa padom broja stanovnika, smanjenjem nataliteta, migracijama i ubrzanim starenjem populacije.

Preporuke za stabilizaciju populacije:

- **Podsticanje nataliteta:** Subvencije za porodice sa decom, podrška za roditelje i obrazovanje.
- **Razvoj lokalne ekonomije:** Kreirati radna mesta i privući investicije kako bi se zadržala radno sposobna populacija.
- **Prilagođavanje infrastrukture:** Razviti zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu za stariju populaciju.